

M=139
6-iteer
X

00006161604

Gelen Belge Kayıt

Davacı : Üreme Tıbbi Derneği

Davacı Yanında (Müdahiller): 1-Özel Ankara Kadın Sağlığı ve Üreme Merk. San. Tic. A. Ş
2- Bahçeci Sağlık Hizmetleri A.Ş.
3- Umut Tüp Bebek ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.

Vekili : Av. Aycan Mursaloğlu Kocatürk

Atatürk Bulvarı 169/37 Kavaklıdere Çankaya/ANKARA

Davalı : Sağlık Bakanlığı

Vekili : Huk. Müş. Fatma Turan Taşdemir

Huk Müş. Ercüment Ergün - Aynı Yerde

Davanın Özeti : 6.3.2010 tarih ve 27513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin; 7. maddesinin son cümlesinin, 14. maddesinin 3. fıkrasının (c) bendinin son cümlesinin, 16. maddesinin 2. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 1. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 2., 3. ve 5. fıkralarının son cümlelerinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 2. cümlesinin, 18. maddesinin 8. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 9. fıkrasının 2. cümlesinin, 18. maddesinin 10. fıkrasının 3. ve 4. cümlelerinin, 18. maddesinin 13. fıkrasının son cümlesinin, 19. maddesinin 4. fıkrasının, geçici 2. maddesinin 3. fıkrasının, Ek-10 'un I,II,III, IV hükümlerinin, 18. maddesinin 5. fıkrasının 1. ve 2. cümleleri ile 10. fıkrasının 1. cümlesinin, 18. maddesinin ve 7. fıkrasının, 19. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin, 20. maddesinin 4. fıkrasının, 18. maddesinin 10. fıkrasının 2. cümlesinin, geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinin iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Temel bir kamu hizmeti niteliği taşıyan sağlık hizmetinin görülmesi sırasında sağlık mevzuatının ve hizmetin gerektirdiği niteliklerin aranmasında ve hizmetin buna göre yürütülerek denetlenmesinde Bakanlığın görevli ve yetkili olduğu, Gerek Anayasa gerek diğer kanunlarla verilen bu yetkilere çerçevesinde optimal seviyede standardizasyon sağlanarak sağlık hizmetlerinin gereklerine uygun ve objektif kriterlerin belirlendiği dolayısıyla dava konusu düzenlemelerde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Müdahil Dilekçesinin Özeti : Dava konusu düzenlemenin kamu yararı ve sağlıkla ilgili hizmetler gözetilmeden tesis edildiği, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı, üremeye yardımcı tedavi uygulama merkezleri hakkında ağır yük ve yaptırımlar öngörülmesi, keyfi uygulamalara neden olabilecek soyut kuralların yer aldığı, davalı idarenin yetkili olmadığı, yönetmelikle suç ve ceza düzenlenemeyeceği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Hamza Seyrek

Düşüncesi : Yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Demet Ünal

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

10 -11- 2014

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

Düşüncesi : Dava, 6.3.2010 tarih ve 27513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin; 7. maddesinin son cümlesinin, 14. maddesinin 3. fıkrasının (c) bendinin son cümlesinin, 16.maddesinin 2.fıkrasının son cümlesinin, 18.maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinin,18. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinin , 18. maddesinin 2., 3.ve 5 fıkralarının son cümlelerinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 1.cümlesinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 2.cümlesinin, 18. maddesinin 8. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 9. fıkrasının 2. cümlesinin, 18. maddesinin 10. fıkrasının 3. ve 4. cümlelerinin, 18. maddesinin 13. fıkrasının son. cümlesinin, 19. maddesinin 4. fıkrasının, 20 maddesinin 4. fıkrasının, geçici 2. maddesinin 3. fıkrasının, Ek-10'un I,II,III, IV hükümlerinin, 18. maddesinin 5. fıkrasının 1. ve 2. cümleleri ile 10. fıkrasının 1.cümlesinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinin ve 7. fıkrasının, 19.maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinin, 20.maddesinin 4. fıkrasının, 18.maddesinin 10.fıkrasının 2. cümlesinin, geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 56. maddesinin 1. fıkrasında, herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu; 3. fıkrasında, Devletin, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği; 4. fıkrasında da, Devletin, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği, 124. maddesinde, bakanlıkların kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabilecekleri hükme bağlanmıştır.

6.3.2010 tarih ve 27513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan dava konusu Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik dayanağını 3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesiyle 9 ncu maddesinden ve (Mülga) 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü maddesinden almaktadır.

3359 sayılı Kanunun 3.maddesinde; Sağlık kurum ve kuruluşlarının yurt sathında eşit,kaliteli ve verimli hizmet sunacak şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak planlanıp, koordine edileceği, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmek suretiyle kamu ve özel bütün sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinde kaynak israfına yol açmaksızın gerektiğinde hizmet satın alınarak kaliteli hizmetin ve verimliliğin esas alınacağı, kurum ve kuruluşların bütün sağlık hizmetlerinin bakanlıkca denetleneceği, özel sağlık kuruluşlarının her türlü ücret tarifesinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca onaylanacağı, sağlık kurum ve kuruluşlarının, kişilerin hekim ve sağlık kuruluşunu seçme hakkı kısıtlanmaksızın sağlık hizmet zinciri oluşturulacak şekilde düzenleneceği, sağlık kurum ve kuruluşlarının, coğrafik ve fonksiyonel hizmet alanları, verecekleri hizmetler, yönetim, hizmet ilişki ve bağlantıları gibi konularda tesbit edilen esaslara uymak ve verilen görevleri yapmakla yükümlü oldukları belirtilmiş, anılan kanunun 9/c.maddesinde de; bütün kamu ve özel sağlık kuruluşlarının tesis, hizmet, personel, sağlık kurumlarını sınıflandırma, teşkilatlanmalarına,hizmetçi eğitim usul ve esaslarına, koordineli çalışma, hizmet standartlarının tesbiti ve denetimi ile bu Kanunla ilgili diğer hususların S.S.Y.Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tesbit edileceği belirtilmiş bulunmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

Dava konusu Yönetmeliğin Yayınlandığı Tarihte yürürlükte bulunan Mülga 181 sayılı KHK.nin 43.maddesinde ise; Sağlık Bakanlığının, kanunlar gereği yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idari metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkili olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, davalı Bakanlığın, çıkaracağı yönetmeliklerle, sağlık kurum ve kuruluşlarının sınıflandırmasını değiştirme ve öngörülen amaçlara uygun olarak teşkilatlanmalarını sağlayabilme konusunda görevli ve yetkili olduğu tartışmasız olup, bu bağlamda, Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleriyle ilgili olarak yeni doğan ihtiyaçlar, uygulamada karşılaşılan güçlükler, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda mevzuatın tanıdığı yetki çerçevesinde düzenleme yapılabileceği tabiidir.

3359 sayılı Yasa ve 181 sayılı KHK hükümlerine dayalı olarak yürürlüğe konulan dava konusu Yönetmeliğin 7. Maddesinde, Merkezlerin kamu ve özel hastaneler bünyesinde ünite olarak Bakanlıkça yapılacak plan dahilinde açılacağı ve bu yönetmeliğin yayımından sonra müstakil merkez açılmayacağına, 14. Maddesinde personel durumuna, 16. Maddesinde merkez uygulamalarının değerlendirilmesine, 18. Maddesinde ÜYTE uygulamaları ile ilgili yasaklara, 19. Maddesinde Merkezlerin sorumluluklarına, 20. Maddesinde denetim ve idari müeyyidelere ve Geçici 2. Maddesinde de faaliyette olan merkezlerin uyumuna ilişkin hükümlere yer verildiği, Ek10 da ise, ÜYTE merkezi denetleme formunun yer aldığı görülmektedir.

Dava konusu yönetmeliğin, düzenli, etkin, verimli, kaliteli ve yaygın sağlık hizmeti sunulmasını sağlamak üzere, çocuk sahibi olamayan evli çiftlerden, tıbben uygun görülenlerin üremeye yardımcı tedavi metotları vasıtasıyla çocuk sahibi olmaları için yapılacak uygulamanın esaslarını, bu uygulamayı yapacak merkezlerin açılması, çalışması ve denetlenmesi ile ilgili, usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarıldığı anlaşılmakta olup; anılan yönetmeliğin dava konusu edilen maddelerinde yer alan düzenlemelerin de bu amaç doğrultusunda, alanındaki sağlık hizmetinin daha etkin, verimli, kaliteli ve yaygın olarak sunulmasının sağlanmasına yönelik hükümler içerdiği ve geçici madde ile de daha önce açılan merkezlerin belirli bir süre içinde Yönetmelikle getirilen yeni düzenlemelere uyum koşullarını bir geçiş süreci içerisinde öngördüğü görülmektedir.

Bu durumda davalı idarenin, Kanun ve Kanun Hükmünde Kararname ile kendisine verilen görev ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve sağlık hizmetlerinin düzenli, verimli, kaliteli ve yaygın şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlandığı anlaşılan yönetmelik maddelerinde; anılan kamu hizmetinin gereklerine, kamu yararına, dayanağı yasa hükümlerine ve hukuka aykırılık saptanmamıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onbeşinci Dairesince duruşma için önceden taraflara bildirilen 20.11.2013 tarihinde davacı vekili Av. Aycan Mursaloğlu Kocatürk'ün ve davalı idareyi temsilen Hukuk Müşavirleri Fatma Turan Taşdemir ile Ercüment Ergün'ün geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten, Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan ve taraflara son kez söz verilip savcının düşüncesine karşı diyecekleri sorulduktan sonra duruşmaya son verildi, dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31 inci maddesiyle atıfta bulunulan ~~1086~~ sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 450 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmış ve aynı Kanun'un 447 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile mevzuatta, 1086 sayılı Kanuna yapılan atıfların, 6100 sayılı Kanunun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılacağı kurala bağlanmıştır.

6100 sayılı Kanunun "fer'i müdahale" başlıklı 66 ncı maddesinde, "Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar fer'i müdahil olarak davada yer alabilir." kuralına yer verilmiştir.

Yukarıdaki Kanun hükmüne göre, üçüncü kişinin, görülmekte olan bir davaya taraflardan biri yanında katılabilmesi; davacı ya da davalı konumunda olmamasına karşın, tarafı olmadığı bir davanın sonucundan etkilenme olasılığının varlığı halinde mümkündür.

Bu durumda bakılmakta olan davaya katılma talebinde bulunan Özel Ankara Kadın Sağlığı ve Üreme Merk. San. Tic. A. Ş, Bahçeci Sağlık Hizmetleri A.Ş. ile Umut Tüp Bebek ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.'nin davanın sonucundan etkilenecekleri sonucuna varıldığından müdahale talepleri kabul edilerek işin esasına geçildi.

Dava, 6.3.2010 tarih ve 27513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin; 7. maddesinin son cümlesinin, 14. maddesinin 3. fıkrasının (c) bendinin son cümlesinin, 16.maddesinin 2.fıkrasının son cümlesinin, 18.maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 4. fıkrasının son cümlesinin , 18. maddesinin 2., 3.ve 5 fıkralarının son cümlelerinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 1.cümlesinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 2.cümlesinin, 18. maddesinin 8. fıkrasının son cümlesinin, 18. maddesinin 9. fıkrasının 2. cümlesinin, 18. maddesinin 10. fıkrasının 3. ve 4. cümlelerinin, 18. maddesinin 13. fıkrasının son. cümlesinin, 19. maddesinin 4. fıkrasının, geçici 2. maddesinin 3. fıkrasının, Ek-10 'un I,II,III, IV hükümlerinin, 18. maddesinin 5. fıkrasının 1. ve 2. cümleleri ile 10. fıkrasının 1.cümlesinin, 18. maddesinin 6. fıkrasının 1. cümlesinin ve 7. fıkrasının, 19.maddesinin 1.fıkrasının (b) bendinin, 20.maddesinin 4. fıkrasının, 18. maddesinin 10.fıkrasının 2. cümlesinin, geçici 2. maddesinin 2. fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

Çocuk sahibi olamayan evli çiftlerden, tıbben uygun görülenlerin üremeye yardımcı tedavi metotları vasıtasıyla çocuk sahibi olmaları için yapılacak uygulamanın esasları ile bu uygulamayı yapacak merkezlerin açılması, çalışması ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla yürürlüğe konulan dava konusu Yönetmelik, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. ve 9. maddeleri ile 181 sayılı Sağlık Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3. maddesinin (a) fıkrasında sağlık kurum ve kuruluşlarının yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunacak şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak planlanacağı, koordine edileceği, mali yönden destekleneceği ve geliştirileceği, (c) fıkrasında, bütün sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık personelinin ülke sathında dengeli dağılımı ve yaygınlaştırılmasının esas olduğu, sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinin bu esas içerisinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca düzenleneceği, bu düzenlemenin ilgili Bakanlığın görüşü alınarak yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

Anılan Yasanın 9. maddesinin (c) bendinde ise, bütün kamu ve özel sağlık kuruluşlarının tesis, hizmet, personel, kıstaslarını belirlemeye, sağlık kurum ve kuruluşlarını sınıflandırmaya ve sınıflarının değiştirilmesine, sağlık kuruluşlarının amaca uygun olarak teşkilatlanmalarına, sağlık hizmet zinciri oluşturulmasına, hizmet içi eğitim usul ve esasları ile sağlık kurum ve kuruluşlarının koordineli çalışma ve hizmet standartlarının tespiti ve denetimi ile bu Kanunla ilgili diğer hususlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca, çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği hükmüne bağlanmıştır.

(Mülga) 181 sayılı Sağlık Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43. maddesinde de bakanlığın, kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idari metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkili olduğu hükmü yer almıştır. Anılan bu yasal düzenlemeyi yürürlükten kaldıran 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve görevleri Hakkında Kararnamenin 40. maddesinde de benzer hükümler düzenlenmiştir.

Amacı, kapsamı yasal dayanakları ile düzenleme alanına yukarıda yer verilen Yönetmeliği hazırlama ve yürürlüğe koyma konusunda, davalı idarenin tek başına yetkisinin bulunup bulunmadığının öncelikle irdelenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlığın çözümü için genel olarak idarenin düzenleme yetkisinin kapsamı ve bu bağlamda idarenin özerk ve türev düzenleme yetkisi üzerinde durulmalıdır.

İdarenin düzenleme yetkisinin dayanağını Anayasa'nın muhtelif maddelerinde bulmak hukuken olanaklıdır.

Anayasa'nın 8. maddesinde "yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa'ya, kanunlara uygun olarak yerine getirilir.", 113. maddesinin birinci fıkrasında "Bakanlıkların kurulması, kaldırılması görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir", 115. maddesinde "Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir. Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır." , 124. maddesinde "Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete'de yayımlanacağı kanunda belirtilir." ve 107. maddesinde "Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşu, teşkilat ve çalışma esasları, personel atama işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir." yolunda yer alan hükümler idarenin özerk ve türev düzenleme yetkisinin Anayasal dayanağını oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 8. maddesinin yürütmeyi aynı zamanda "yetki" olarak da tanımlamış olması idarenin düzenleme yetkisinin niteliği üzerinde duraksama yaratmışsa da, özerk düzenleme yetkisinin sadece Anayasa'nın 107. maddesinde öngörülen istisnai duruma ilişkin bulunduğu, idarenin düzenleme yetkisinin aslında ikincil, türev nitelikte olduğu hususunda bugün için bir duraksama bulunmamaktadır. Anayasa'ya göre idare düzenleme yetkisini yasalar çerçevesinde ve yasalara uygun olarak kullanmak zorundadır.

Başka bir deyişle, "İdare Hukuku"nda "yetki" kavramı, idareye, Anayasa ve yasalarla tanınmış olan karar alma gücünü ifade etmektedir. Bu yönüyle idari işlemin en temel unsurunu oluşturan "yetki", yasayla hangi makama verilmiş ise ancak onun tarafından kullanılabilir. İdare Hukukunda "yetkisizlik kuralı, yetkili olma istisna"dır. Bu istisna ise, yetkinin, yalnızca yasayla gösterilen hallerde ve yine yasayla gösterilen idari merciler tarafından kullanılmasıdır.

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

Öte yandan Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca kuruluş ve görevleri yasayla düzenlenmek durumunda olan idarenin kendi düzenleme yetkisi de yasalarla sınırlı olduğundan, yetki Kuralları genişletici yoruma tabi tutulamaz.

Bu açıklamalar ile yukarıya aktarılan 3359 sayılı Yasa ile (mülga) 181, sayılı KHK hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, davalı idarenin dava konusu alanı yönetmelikle düzenleme yetkisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Yönetmeliğin dava konusu hükümlerinin hukuka aykırı olup olmadığının incelenmesine gelince;

Yönetmeliğin dava edilen edilen 20. maddesinin 4. fıkrası hariç diğer hükümlerinin, soybağı ile miras hukuku hükümleri de göz önünde bulundurularak, anne veya anne adayları ile çocuğun beden ve ruh sağlığının korunması, çağdaş bilimin gereklerine uygun, hızlı, kolay erişilebilir, verimli, kaliteli, hakkaniyete uygun yaygın, sürdürülebilir yüksek standartlara sahip, kamu yararı ve hizmet gerekleri göz önünde bulundurulmak suretiyle oluşturulduğu ve yürürlüğe konulduğu görülmektedir.

Dolayısıyla Yönetmeliğin dava konusu edilen bu hükümlerinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Yönetmeliği 20. maddesinin 4. fıkrasının iptali istemine gelince;

Yönetmeliğin 20. maddesinin 4. fıkrasında, üremeye yardımcı tedavi uygulama sonuçları müdürlük tarafından yeterli bulunmayan merkezlerin faaliyetinin, Bakanlıkça üç aydan altı aya kadar durdurulacağı, bu süre içerisinde yeniden başvurulduğu takdirde, merkezin durumunun tekrar değerlendirilerek çalışmasına izin verileceği veya faaliyetinin durdurulmasına devam edileceği, sürenin sonuna kadar yeniden değerlendirme talebinde bulunmayan ve durumunda değişiklik olmayan merkezlerin faaliyet izninin iptal edileceği kurala bağlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 20 maddesinin 1. fıkrasında; "Merkezler, şikayet üzerine yapılan inceleme ve soruşturma ile Bakanlıkça teknik komisyona yaptırılan veya Bakanlık Müfettişleri tarafından yapılan olağan ve olağandışı denetimler hariç olmak üzere müdürlük ekipleri tarafından bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-10'da belirtilen denetim formuna göre üç ayda bir rutin olarak denetlenir." 2. maddesinde, "Müdürlükler tarafından denetim formu üzerinden yapılan rutin denetimlerde bu Yönetmeliğin 15. ve 19. maddelerinde belirtilen hususlar rastgele seçilecek dosyalar üzerinden incelenerek bu hususların müdürlük kayıtları ile uyumu tespit edilir. Denetim sonuçları müdürlüğe ait denetim defterine yazılır." hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Latince'de "Nulla poena sine lege" olarak ifade edilen "hukukta belirlilik ilkesi" Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biridir.

Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, kural koyan düzenlemeden başka bir deyişle hukuki düzenlemeden, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini, doğurduğunu bilmelidir. Çünkü ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar.

Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylemleri ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Hukuk kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. "Öngörülebilirlik şartı" olarak nitelendirilen bu ilkeye göre de hukuk kuralının uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. "Hukukta belirlilik ilkesi", kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.

Yukarıya aktarılan Yönetmeliğin 20. maddesinin 4. fıkrasında, merkezlerin faaliyetinin üç aydan altı aya kadar durdurulması yaptırımı öngörülen, "sonuçları müdürlük tarafından yeterli bulunmayan" ibaresi; yeterli bulunup bulunmamanın objektif kriterlerinin gösterilmemesi ve muğlak bir ifade kullanılmış olması nedeniyle subjektif değerlendirme ve keyfi uygulamalara yol açabilecek nitelikte bulunmaktadır.

Yine anılan ibarenin devamında yer alan ve faaliyet izninin iptal edilmesi yaptırımı öngörülen, "durumunda değişiklik olmayan" ibaresiyle getirilen ölçütte; durumunda değişiklik olup olmaması hallerinin neler olduğu açık, anlaşılır ve somut olarak ortaya konulmamıştır.

Bu haliyle, merkezin ruhsatının iptali gibi çok önemli bir yaptırımın, keyfi uygulamalara yol açabilecek muğlak ifadelerle kurallaştırılmış olması; kurallaştırma tekniği ve hukukta belirlilik ve hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmayacağından, düzenleme hukuka uyarlılık bulunmamaktadır.

Davalı idarece Yönetmeliğin 15., 19. ve yine Yönetmeliğin eki Ek-10'da denetimin hangi ölçütlere göre yapılacağına belirlendiği iddia edilmekte ise de, Yönetmeliğin 15. maddesinin, merkezlerdeki kayıt sisteminin nasıl olacağı, 19. maddenin merkezlerin sorumluluklarının neler olduğu, Yönetmeliğin eki Ek-10'un kayıtlara ilişkin bilgi ve belgeler, tıbbi ve teknik donanım ile gereçler, bina ve bölümlere esas bilgi ve belgeler ile faaliyetine esas bilgi ve belgelerle ilgili olduğu, dolayısıyla bu maddelerden yola çıkılarak merkezin ÜYTE uygulama sonuçlarının yeterli olup olmadığının ortaya konulamayacağı başka bir deyişle bu maddelerin ÜYTE uygulama sonuçlarının belirlenmesi ile ilgili olmaması nedeniyle bu iddiaya itibar edilmemiştir.

Açıklanan nedenlerle;

1- 6.3.2010 tarih ve 27513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 20. maddesinin 4. fıkrasının **İPTALİNE** oyçokluğuyla;

2- Geriye kalan kısımlar yönünden davanın **REDDİNE** oyçokluğuyla;

3- Dava kısmen iptal, kısmen de ret kararı ile sonuçlandırıldığından, aşağıda dökümü yapılan 288-TL yargılama giderinin yarısının davacılar ile müdahiller üzerinde bırakılmasına geriye kalan diğer yarısının da davalı idareden alınarak davacı ve müdahillere verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacılara iadesine,

4- Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 3.000 TL vekalet ücretinin davacı ile müdahillerden alınarak davalıya verilmesine, 3.000-TL vekalet ücretinin de davalıdan alınarak davacı ve müdahillere verilmesine,

(XX) Azlık Oyu:

Gerek Anayasa'da gerekse Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinde kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı, ailenin korunması ve çocuk hakları, özel hayatın gizliği ve korunması gibi haklar temel hak ve özgürlükler arasında sayılmış ve güvence altına alınmıştır.

Anayasa'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması" başlıklı 13. maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Avrupa İnsan Hakları sözleşmesi'nin muhtelif hükümlerinde de bu nevinden hak ve özgürlüklerin kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesinin, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıya aktarılan mevzuattan da anlaşılacağı gibi temel hak ve özgürlükler ancak yasayla sınırlanabilir.

Dava konusu Yönetmeliğin 18. maddesinin 5., 6. ve 7. fıkralarında, herhangi bir şekilde donör kullanılması yasaklanarak, bu yasağa uymayanlar hakkında hem idari, hem de adli yaptırımlar uygulanması öngörüldüğü gibi, bu uygulamanın yurt dışında yapılması için hasta sevk eden veya aracılık eden kişiler ile bu yöntemle yurt dışında gebe kalan kişi ve donör hakkında da Cumhuriyet Savcılığına bildirim yapılacağı yönünde düzenleme yapılmıştır.

Dolayısıyla, temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliği taşıyan ve idari ve adli yaptırım öngören bu düzenlemelerin "idarenin genel düzenleyici yetkisi" kapsamında kaldığından söz edilemeyeceğinden, yasayla düzenlenmesi gereken bu konularda yönetmelikle düzenleme yapılmasında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 18. maddesinin 5., 6. ve 7. fıkralarının da belirtilen gerekçeyle iptaline karar verilmesi gerektiği oyuyla, karara bu kısım yönünden katılmıyorum.

Üye
Sıddık
YILDIZ

Yargılama Gideri :

Harç Toplamı : 194-TL

Posta Gideri : 94-TL

Toplam : 288-

T.C.
DANIŞTAY
ON BEŞİNCİ DAİRE
Esas No : 2013/2806
Karar No : 2014/707

5- Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içinde İdari Dava Daireleri Kuruluna temyizden başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 12.2.2014 tarihinde karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kırdar	Dr. Tacettin	Sıddık	Süleyman Hilmi	Dr. Selami
ÖZSOYLU	ŞİMŞEK	YILDIZ	AYDIN	DEMİRKOL
(X)		(XX)		

(X) Azlık Oyu:

Yönetmeliğin 20. maddesinin 4. fıkrası yönünden de davanın reddine karar verilmesi gerektiği oyuyla aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan
Kırdar
ÖZSOYLU

DANIŞTAY
15. Daire Başkanlığı

Dosya No : 2013/2806

TAAHHÜTLÜ

No:

Adı Soyadı : DAVALI SAĞLIK BAKANLIĞI

//// Ankara

adresinde bulunur.

Buradan katalayınız.